02/04/2020

Монах Димитрије написао најстарије књиге на Синају: Срби очували пустињску светињу

Српска православна црква данас се сећа монаха Манастира Светог Саве Освећеног у Светој земљи, који су много пута страдали у најездама Персијанаца и арапских војски. Задужбина славног хришћанског светитеља била је на прагу гашења почетком 13. века, а онда је у њега дошао први српски архиепископ Сава са својим калуђерима. Срби су и у потоњим тешким вековима турског ропства одржали живом ову велику пустињску светињу.

Сведочанство о томе забележено је у једном званичном османском документу из 1613. године: “Источно од Јерусалима, у пустињи, налази се давнашњи манастир познат под именом Мар Саба, који је манастир српских монаха.” Мало се, међутим, говори о нашим сународницима који су Свету земљу походили и пре нашег првог архиепископа, попут српског монаха Димитрија који је тамо био читав век пре Светог Саве и писао богослужбене књиге првим словенским писмом – глагољицом.

– Срећом, нисмо заборавили посете Светог Саве Манастиру Светог Саве Освећеног, али из нашег националног сећања нестали су Срби који су у

Светој земљи били пре њега – каже историчар проф. др Радомир Поповић, протојерej-ставрофор.

О Савиним претечама сведоче рукописи у Манастиру Свете Катарине на Синају. Професор Поповић каже да ни до данас нису сви обелодањени: “Иако сам био декан Богословског факултета и имао препоруку патријарха Павла, грчки монаси на Синају нису ми дали да видим најстарије српске књиге.”

Прве вести о српским рукописима у Светој земљи донео је руски истраживач Порфирије Успенски крајем 19. века. Научник Владимир Розов је 1908. забележио: “Провео сам шест месеци на Синају и у Јерусалиму. Време сам посветио изучавању и описивању словенских рукописа у библиотекама Манастира Свете Катарине на Синају, Јерусалимске патријаршије и Манастира Светог Аврамија у Јерусалиму. Прве две библиотеке пружају богати материјал за изучавање старе српске књижевности. Рукописи Манастира Свете Катарине заслужују највећу пажњу Срба.”

Розовљев извештај са Синаја у коме помиње и српске књиге писане глагољицом чамио је донедавно заборављен у академској прашини. Када су “стручњаци” новокомпонованих балканских нација почели да их својатају, истраживања се латио др Виктор Савић, научни сарадник Старословенистичког одсека Института за српски језик САНУ и доцент Катедре за српски језик с јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду.

Резултате његових истраживања синајских рукописа потврдила је светска научна јавност. Др Савић је утврдио да је богослужбене глагољске књиге са Синаја написао српски монах Димитрије. Писао их је српском редакцијом старословенског језика, којом се 130 година касније служио и Свети Сава.

– Димитрије је био најзначајнији словенски књижевни стваралац с краја 11. и почетка 12. века – каже др Савић. – Написао је две од три познате најстарије српске књиге. На Синају је имао писарску радионицу, у којој је било још Срба. Познавао је и латиницу и грчки алфабет, а нормално се служио глагољицом и ћирилицом. Српскословенска писменост има документован и непрекинут низ од краја 10. века до средине 17. века. У прва два века превасходно је глагољска, а у осталих шест – ћириличка.

ОБРАЗОВАНИ СВЕШТЕНОМОНАХ

Писар Димитрије је стварао крајем 11. века, у време Првог крсташког рата. Највероватније је био образовани свештеномонах и подвижник који је

одлучио да прати крсташе у њиховој епској авантури.

– Такав подвиг ће после више од века поновити Свети Сава, са још вишим циљем. Он је у Акри и Јерусалиму створио прве српске манастире и у духовном смислу Србију учинио делом Свете земље – каже др Савић.

Извор: Вечерње новости

mitropolija.com